

• YABANCI TEKNİK ELEMAN ÇALIŞTIRILMAMASI İSTENDİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı Muhittin Güreli, birliğe bağlı odaların temsilcileri ile birlikte dün Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nde yaptığı basın toplantısında, «Yerli teknik elemanlar işsiz gezerken, Devlet Planlama Teşkilâtı'nca hazırlanan bir kanun tasarısında, yabancı teknik eleman çalıştırılmasına izin verilmesine ve bunlara ödenecek ücretin iki katı kadar vergi indirimi tanınmasına» karşı çıkmıştır. Güreli tasarının Bakanlar kurulunca da kabul edildiğini bildirmiş, 1000 kişilik bir işletmenin tasarıya göre 50 yabancı teknik eleman çalıştırabileceğini, bunlardan her birine mahrumiyet zamları ile birlikte en az 2 bin dolar aylık verileceğini, bunun yıllık tutarının 18 milyon lira olacağını, bu hesaba göre de bu çeşit işletmelerin bu vergiyi hiç bir zaman ödemiyeceklerini öne sürmüştür.

Muhittin Güreli, «Yerli teknik eleman kesin bir işsizlik içinde iken ve yetkililerde bu duruma hiç bir çare aramazken, yabancıların yurda girişi, neden teşvik edilmektedir?» diye sormuştur.

Tasarının devlet bütçesine milyarları aşan bir yük getireceğini ve sanayileşmemizi engelleyeceğini öne süren Güreli, doğal kaynaklarımıza ve insan gücümüze dayalı bir sanayileşme ve kalkınma politikası izlenmesini, teknik hizmetlerin tümünün yerli teknik kadrolar tarafından gerçekleştirilmesiyle ilgili bütün tedbirlerin süratle alınmasını, yabancı teknik personel akınının durdurulmasını, Teknik Hizmetler ve Teknik Personel Kanununun, ilgili meslek odalarının görüşü alınarak en kısa zamanda çıkarılmasını istemiştir.

İzmir'de

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı Ergun Elgin, «Yabancı teknik personel salgınına teşvik eden D.P.T.'nin hazırlamış olduğu kanun tasarısı Anayasa'ya aykırıdır. Bu nedenle derhal geri alınmalıdır.» demiştir.

Teknik hizmetler ve teknik personel kanununun en kısa zamanda çıkarılmasını isteyen Odalar, bu kanun çıkıncaya kadar geçici olarak teknik elemanların ekonomik haklarını elde edebilmeleri için, yan ödemelerin derhal çıkartılması gereği üzerinde durmuşlar ve «Yan ödemelerde, teknik eleman ücretlerinin 1963 seviyesinde dondurulmuştur. O tarihten bu yana, geçinme endeksinin yüzde yüz oranında yükseldiği dikkate alınarak, zamlar da en az bu oranda gerçekleştirilmelidir» demişlerdir.

İstanbul'da

Türk Mimar ve Mühendisler Odalar Birliği'ne bağlı olan ve İstanbul'da şubesi bulunan odalar temsilcileri bir basın toplantısı düzenleyerek yan ödemeler hakkındaki görüşlerini açıklamışlar ve teknik personel kanununun bir an önce çıkarılmasını istemişlerdir. Toplantıda odalar adına konuşan Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı Prof. Dr. Mustafa Gediktaş, «Türkiye'de yabancı sermayeye dayalı bir kalkınma olduğu için yabancı sermaye, yabancı teknik eleman çalıştırma yönüne itmektedir. Kalkınmanın kendi doğal kaynaklarımız ve kendi insan gücümüze dayalı olarak geliştirilirse teknik elemanın bütün sorunları çözülecektir» demiştir.

(21 Haziran, Barış)

• YAN ÖDEMELER % 25 KISILDI

Devlet memurlarından teknik ve sağlık personeli ile diğer bazı sınıflara verilecek yan ödemeler üzerinde Personel Dairesi ile Maliye temsilcilerinin çalışmaları dün tamamlanmış, ilk hazırlanan yan ödeme taban ve tavanlarında toplam % 25 oranında bir kısıntı yapılmasına ve çeşitli Bakanlıklardaki personelin, yaptıkları işe ve buldukları yere göre, değişik miktarlarda yan ödeme almalarına karar verilmiştir.

Bakanlar Kurulunun dün akşamki toplantısına sunulan % 25 indirimli cetvellerde saptanan ödenekler şöyledir :

Milli Eğitim Bakanlığı

Birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda ders okutan okul müdürlerine 125-400 lirası, orta dereceli okul müdürlerine en çok 400 lirası, yüksek dereceli okul müdürlerine en çok 600 lirası işgüçlüğü zammı.

Adalet Bakanlığı

Adli Tıp'ta görevli hekimlere 1400 lirası teminindeki günlük zammı ile 400 lirası işgüçlüğü zammı.

Hapisane gardiyanlarına 200 lirası işgüçlüğü zammı.

Tarım, Köyişleri, Sanayi, Bayındırlık Bakanlıklarında

Teknik personele öğrenim derecesine göre 400-800 lirası işgüçlüğü zammı.

Karayolları Teknik Elemanlarına

800 lira işgüçlüğü zammı; taşrada ve şantiyelerde çalışanlara 500-1100 lira teminindeki güçlük zammı.

İmar- İskân Bakanlığı

400-800 lira işgüçlüğü zammı, ayrıca âfet bölgelerinde fiilen çalışan teknik personele 600 liraya kadar teminindeki güçlük zammı.

Sağlık Bakanlığı

Refik Saydam Enstitülerinde görevli hekimlere 800 lira işgüçlüğü ve 1400 lira teminindeki güçlük zammı.

Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüklerine 600 lira işgüçlüğü, 500 lira da teminindeki güçlük zammı.

Hükümet tabiplerine 800 lira işgüçlüğü zammı ve 700-1400 lira arasında teminindeki güçlük zammı.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü

Tapulama işlerinde fiilen çalışanlara 250-600 lira işgüçlüğü zammı, ayrıca havadan uçuşla tapulama ve kadastro çıkarma görevinde kullanılan teknik elemanlara 500'er lira teminindeki güçlük zammı. Atom enerjisi reaktörlerinde çalışan teknik elemanlara 1000 lira teminindeki güçlük zammı ile 400 lira iş riski ödeneği.

Sanatoryum ve preventoryumda görevli doktorlara 400 lira iş güçlüğü ödeneği verilecektir.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli teknik ve sağlık personeline de aynı kâdemelerde ödeme yapılması öngörülmüştür.

Devlet Personel Dairesi ile Maliye'nin % 25'lik kısıntı yapmalarına rağmen, yan ödemeler toplamının 2 milyar lirayı bulacağı hesaplanmakta, bu nedenle hükümetin, bunları önce Genel ve Katma Bütçeli Dairelerin Personeli için uygulamaya başlaması, iktisadî devlet teşekkülleri için ise ayrı bir kararname çıkarması muhtemel görülmektedir.

(24 Haziran, Milliyet)

PAHALILIKTA ANKARA BİRİNCİ SIRADA

1971 yılında Türkiye'deki toptan eşya fiyatları, ortalama olarak yüzde 17 oranında artmıştır. Hayat pahalılığı ise toptan eşya fiyatları endeksine göre daha hızlı bir artış eğilimi göstermiştir, bu oran 1971 yılında Ankara'da yüzde 21,8, İstanbul'da yüzde 19'a ulaşmıştır.

Aynı yıl geçinme endeksinin gıda maddeleri grubunda ise et fiyatlarındaki artış hızı ile Ankara birinci sırayı, İstanbul da ikinci sırayı işgal etmiştir. Et fiyatlarındaki artış Ankara'da yüzde 21,9'u, İstanbul'da yüzde 20,2'yi bulmuştur.

Devlet Yatırım Bankası'nca hazırlanan 1972 yılı faaliyet raporunda yer alan bilgilere göre, sanayi ham maddeleri ve yarı işlenmişler grubunda, 1970 yılına oranla fiyat artışı yüzde 18,7 olmuştur. Bu oran bakliyat ve hayvanlarda en yüksek şekli almış, 1971 de bir önceki yıla nazaran bakliyatta yüzde 46,2 hayvanlarda da yüzde 39,7 artış görülmüştür. Gıda maddeleri ve yemler grubunda ise fiyatlar yüzde 14,3 oranında bir artış göstermiştir. Raporda gıda maddeleri grubundaki artışın düşük kalmasının nedeni «Toprak Mahsulleri Ofisi'nin tahıl fiyatlarına müdahalesi ile açıklanabilir» denmektedir.

(5 Haziran, Barış)

• İSTANBUL'DA TOPTAN FİATLAR GEÇEN AY j% 1,2 ARTTI

İstanbul,da nisan ayı içinde toptan eşya fiyatları indeksindeki genel artış % 1,23 oranında olmuştur. -Geçinme endeksi ise geç^n ay ' % 1,09 oranında artmıştır. İstanbul Ticaret Odası ilgilileri, «Bu oranın düşüklüğünün perakende meyve ve sebze fiyatlarındaki ucuzlamadan etkilendiğini» öne sürmektedirler.

İstanbul'da ücretliler geçinme endeksi nisan'da şu gelişmeleri göstermiştir :

Gıda maddeleri fiyatları 1971 nisan ayına oranla % 10,61 oranında artış gösterirken, yılbaşı fiyatlarına % 1,15 oranında yükselmiş, buna karşılık mart ayına göre >% 0,70 oranında gerilemiştir. Bu gerilemenin yaz ayları boyunca meyve ve sebze fiyatlarının ucuzlaması nedeniyle daha da sürmesi beklenmektedir.

Isınma ve aydınlatma maddeleri fiyatları bir yıl önceye göre ,% 46,8 oranında artma - göstermiş, yılbaşı ve bir ay önceki fiyatlarla aynı düzeyde kalmıştır.

Giyim ve ev eşyası fiyatları bir yıl öncesine göre % 12,7, yılbaşına göre % 2,20 ve bir ay önceye göre de 1% 0,93 oranında artışlar göstermiştir.

Kira ve ev bakımı bir yıl önceye göre ,% 21,43 oranında artarken, yılbaşı ve mart ayına göre % 8,90 oranında yükselmiştir.

Müteferrik ihtiyaçlar bir yıl içinde 1% 11,60, yılbaşına göre % 0,23 oranlarında artmış, buna karşılık son bir ay içinde değişme göstermemiştir.

Toptan eşya fiyatları nasıl?

Toptan eşya fiyatlarında da nisan ayında mart ayına göre gıda maddeleri ile yakıt ve enerji maddelerine bir ucuzlama görüşmüştür.

Nisan ayında toptan eşya fiyatlarındaki gelişmeler şu şekilde sıralanmaktadır.

Gıda maddeleri bir yıl önceye göre % 18,18, yılbaşına göre % 2,75 oranlarında yükselmiş, mart ayına göre % 0,29 oranında gerilemiştir.

İlkel' maddeler 1971 nisan ayına göre % 21,64, yılbaşına göre % 6,71 ve mart ayına göre ise % 6,24 oranında fiyat artışları göstermiştir.

Madenlerdeki artışlar ise bir yıl öncesine göre % 17,39, yılbaşına göre % 3,26 ve bir ay öncesine göre % 0,43 oranını bulmuştur.

Dokuma fiyatları bir yıl önceye göre % 12,07 oranında artarken, bu artış yılbaşına göre % 2,59, bir ay öncesine göre % 0,19 oranında olmuştur.

Yapı malzemesi fiyatları bir yıl önceye göre % 21,08 oranında artmış, yılbaşına göre % 3,98 ve mart ayına göre % 1,39 oranında artışlar göstermiştir.

Yakıt ve enerji maddeleri fiyatları bir yıl önceye göre % 30,17, yılbaşına % 0,14 oranında pahalanmış mart ayına göre ise % 0,05 oranında gerileme göstermiştir.

• Kimyasal maddelerdeki fiyat hareketleri bir yıl öncesine göre % 4,80, mart ayına göre % 0,76 oranında artma ve yılbaşına göre de % 0,47 oranında gerileme şeklinde gelişmiştir.

(1 Haziran, Milliyet)

• DÜŞÜK ÜCRET VE KÖTÜ ÇALIŞMA ŞARTLARI İŞÇİLERİN SAĞLIĞINI TEHDİT EDİYOR

Kamu kesimi dahil hemen hemen bütün işyerlerinde yeteri tedbirlerin alınmaması ve düşük ücret sisteminin sürdürülmesi nedeniyle işçi sağlığının sürekli tehdit altında bulunduğu ifade edilmektedir.

İşçilerimizin çoğu, iş kazaları yüzünden ya hayatlarını kaybetmekte, ya sakatlanarak çalışamaz duruma düşmektedir. Bu arada kötü şartlar nedeniyle hastalanma oranı da

hızla yükselmektedir. Ayrıca, düşük ücret sisteminin sürdürülmesi de işçi sağlığını tehdit eden unsurların başında gelmektedir. İzmir, İstanbul gibi şehirlerde yaşayan üç çocuklu bir işçi ailesinin bir günlük ihtiyacını karşılayabilmesi için 76 lira 98 kuruş alması gerektiği hesaplanmıştır. İşçilerin eline geçen orta'ama ücret ise 20 lira 26 kuruştur. İşçilerin yeterli gıdayı alamaması, diğer ihtiyaçlarını giderememesi hastalıklı işçi sayısının daha da yükselmesine yolaçmakta; tedavi edici sağlık hizmetlerinde ihtiyaç karşılanamaz duruma gelmektedir,

Koçtürk'e göre

Bu konuda bilgisine başvurduğumuz beslenme uzmanlarından Osman Nuri Koçtürk özetle şöyle konuşmuştur.

«Türkiye'de işçi sağlığı sorununun hastahane açmakla çözümlenebileceğine inanmıyorum. Bir süre önce Çalışma Bakanı tarafından açıklandığı gibi, hastalanan bir insanın tedavi edilmesi, hastalıklara karşı korumaya göre çok daha pahalı bir iştir. SSK, hastahane açmadan önce, çalışanların beslenme, barınma, ısınma, aydınlanma, giyinme, eğitim, dinlenme, eğlenme şartlarını islah edecek tedbirler almalıdır. Bu, dünyanın her yerinde böyledir. Bizdeki tutum ise, bazı ilaç şirketleriyle, tazminatlı hekimlerden başka kimsenin işine yaramamakta, işçi ve toplum zararına gelişmelere neden olmaktadır.

Bugün, almakta olduğu ücretle ailesinin ve kendisinin asgari temel ihtiyaçlarını karşılamayan işçiler, belirli bir zamandan sonra hastalıklara karşı direnemeyip yatağa düşmektedirler. Bu çidişe hastahane açmakla son veremeyiz.»

(5 Haziran, Yenigün)

• BAKANLIĞIN FIAT İNDİRİMİ TEKNİSYENLERİ GÜÇ DURUMA SOKTU

Bayındırlık Bakanlığının elektrik Tesisatı birimlerinde yaptığı yüzde 300'ü geçen fiyat indirmeleri yüzünden elektrik teknisyenleri çok güç duruma düşmüştür.

1970 yılında 850, 1971 yılında bin lira fiyat verilen Sva Üstü Saç Tablolar için 1972 yılında 260 lira fiyat verilmiştir.

1200 üyesi bulunan Ankara Elektrik Teknisyenleri Esnaf Derneği yetkilileri bu konuda şöyle demilerdir :

Bayındırlık Bakanlığı tarafından ilân edilen 1972 yılı Elektrik Tesisat Birim Fiyat Lis* tesisi günün şartları ile taban tabana zıttır. Saç fiyatları yüzde 30 artmıştır, elektrik, malzeme, işçi, vergi, kira ve yakıt ücretleri yükselmiştir. Fakat gelin görün ki, Sva üstü saç tablolarında 1971 yılında «704.2» birim fiyat 450 lira olan 19 sigortalı tablo için 1972 de 230, 20 sigortalı tablo için 1971'de konulan 600 lira fiyat 1972'de 240'a, 30 sigortalı tablo için 1971'de konulan 800 Ura fiyatı 1972'de 250'ye, 39 sigortalı tablo için 1971'de konulan bin lira fiyat 1972'de 260'a indirilmiştir. Bu durumda demek oluyor ki, yetkililer geçmiş yıllarda vatandaş aleyhine çalışmışlardır. Arada bu kadar büyük fark olmasının nedenini yetkililerin açıklamasını bekliyoruz.»

(24 Haziran, Barış)

• GENEL- İŞ, DEMİR ÇELİK TESİSLERİNİN DEVRİNE KARŞI ÇIKTI

Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Baştürk dün bir bildiri yayınlarak, demir-çelik tesislerine özel sektörün ortak edilmesini öngören tasarıya şiddetle karşı

çıkılmış, «bu istek karşısında Türk işçi hareketi sessiz kalmaz» diyerek mücadele edileceğini açıklamıştır.

(9 Haziran, Milliyet)

● SANAYİCİLER ELEKTRİĞİ UCUZ KULLANACAK

Sanayicilerin elektrik enerji fiyatlarını yüksek bulması üzerine, Ankara Sanayi Odası, Elektrik İşletmesi yetkilileriyle görüşerek, bir miktar indirim yapılmasını sağlamıştır, Ankara Sanayi Odası ile Belediye Elektrik Gaz Otobüs İşletmesi yöneticileri arasında varılan anlaşmaya göre, fabrika ve imalâthanelerinde fazla cereyan sarf eden sanayicilere özel indirimli tarife uygulanacaktır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı müsteşarının başkanlığındaki görüşmelerde varılan anlaşmaya göre, Ankara'daki sanayiciler EGO ile indirimli tarife konusunda özel mukavele imzalayacaklardır. Böylece, başkentli sanayiciler, sanayiın temel maddelerinden sayılan elektrik enerjisini, diğer illerdeki sanayicilere oranla daha ucuz kullanmaya başlayacaklardır.

(3 Haziran, Hürriyet)

• BAĞ-KUR UYGULAMASI 1 EKİMDE BAŞLIYOR

Bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın, kendi adına çalışan, esnaf ve sanatkârlarla serbest meslek sahiplerinin sosyal güvenliklerini sağlayacak olan «Bağ - Kur» Kanununun güvenlik hükümlerinin 1 Ekim 1972 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi beklenmektedir. «Bağ-Kur» Kanununa göre, yürürlük tarihinin ve kapsamının Bakanlar Kurulu tarafından tesbiti gerektiğini dikkate alan Bağ-Kur Genel Müdürlüğü, uygulamaya 1 Ekim 1972 tarihinden itibaren başlamasının uygun olacağını Çalışma Bakanlığına bildirmiştir.

Öğrenildiğine göre, Bakanlık Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nün bu teklifini uygun görmüş ve bu konudaki kararnamenin teklife uygun şekilde hazırlanmasını öne sürmüştür. Bağ-Kur Genel Müdürü Orhan Arıkan, Anadolu Ajansı muhabirinin bu konudaki sorularını cevaplandırmış, şunları söylemiştir :

«Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar için Bağ-Kur Kanunu ile getirilen sosyal güvenlik hükümlerinin 1 Ekim 1972 tarihinden itibaren uygulanmasını öngören Bakanlar Kurulu kararının çıkarılması konusunda Bağ-Kur Yönetim Kurulunca alınan karar Çalışma Bakanlığınca uygun görülerek konu Başbakanlığa intikal ettirilmiş bulunmaktadır.

Bilindiği gibi 1479 Sayılı Bağ - Kur Kanunu, uygulamanın başlatılmasını ihtiyacı karşılayacak kurum örgütünün kurulmasına bağlı olarak Bakanlar Kurulu'na bırakmıştır. Esnaf ve sanatkârlar 1972 Ekim'inden itibaren prim ödemeye ve sigorta yardımlarından yararlanmaya başlayacaklardır. Bunun için de en geç 31 Ekim 1972 tarihine kadar kuruma başvurarak seçecekleri prim ödeme basamağını bildireceklerdir. Bağ-Kur kapsamına girenlerin bu başvurmayı yapmak için dolduracakları formlar yakında hazırlanıp dağıtılacak ve nasıl başvuracakları kendilerine duyurulacaktır.»

(5 Haziran, Akşam)

● BEŞ AYLIK TİCARET AÇIĞI 41 MİLYON 700 BİN DOLAR

Bu yılın ilk beş ayındaki dış ticaret açığımız 41 milyon, 700 bin dolar olduğu açıklanmıştır.

Ticaret Bakanı Naim Talu, 1972'nin ilkbeş ayında ihracattan 304 milyon, 200 bin dolar sağlandığı, ithalât dolayısıyla ödediğimiz dövizin ise 345 milyon, 900 bin dolar olduğunu bildirmiş, «Yurt dışındaki işçilerimiz ise aynı süre zarfında 192 milyon, 900 bin dolar sağlamışlardır», demiştir.

(12 Haziran, Hürriyet)

● VIETNAM SAVAŞI BAZI AMERİKALILARA PARA KAZANDIRIYOR

1967 yılında Nobel Tıp Ödülünü kazanmış olan George Wald, Mcgili üniversitesinde yaptığı konuşma) sırasında Vietnam'daki savaşın Amerikan toplumunun belirli bir dilimine akıl almaz derecede yarar sağladığını söylemiştir.

Bu bilim adamına göre yılda 21,4 milyar dolarlık (299,6 milyar TL'si) silah satın alma ödeneğinin bütçeye konması, Vietnam'ı satılmadığı takdirde yığılıp kalacak Amerikan savaş araçları için, bir çöplük haline getirmiştir.

Wald, son derece âcil bir sorunla karşı karşıya kalındığını belirterek, «Vietnam'da insanların birbiri ardına öldürülmelerini durdurmak için bir şeyler yapmalıyız» demiştir.

(12 Haziran, Milliyet)

● AET ÜLKELERİNDE İŞSİZLİK ARTIYOR

Ortak Pazar'a üye ülkelerin kurduğu bir işsizlik komisyonu, üye ülkelerde işsizlik oranının artmakta olduğu konusunda bir rapor yayınlamıştır.

Üye ülkelerden Almanya'da işsizlerin sayısı; ekim sonundan bu yana 170 binden 369 bine yükselmiştir. Bu artışın oranı yüzde 117 'dir. Bu oran, 1971 yılından yüzde 44,9 daha yükselmiştir.

Belçika'da ise oran 1971 yılından yüzde 9'luk bir yükseliş göstererek 18,043'e ulaşmıştır. Bu durumun yıl içinde büyük bir değişiklik göstermesi beklenmemektedir. Raporla, Fransa'da da aynı şekilde bir yükseliş olduğu bildirilmek,te, ancak, herhangi bir rakam verilmemektedir.

İtalya'da durum üye devletler içinde eniyisi olarak tesbit edilmiştir. Bu ülkede işsizlik artış oranı, ise geçen yıldan yüzde 0,3fazladır ve yıl içinde yüzde 2'lik bir artış daha beklenmektedir.

Hollanda'da ise geçen yılın ocak ayı sonuna göre,"işsiz sayısında 7200 kişilik bir artış olmuştur. Bu yılın ortalama işsiz sayısının 115 bin olacağı tahmin edilmektedir.-

(2 Haziran, Cumhuriyet)